

На черговому засіданні Президії НАН України 16 травня 2012 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали й обговорили наукові доповіді завідувача відділу Інституту кібернетики ім.В.М.Глушкова НАН України доктора фізико-математичних наук О.М.Хіміча та генерального директора Державного науково-виробничого підприємства «Електронмаш» В.І.Мови щодо розробки національної системи обліку та контролю за споживанням енергоресурсів у житлово-комунальному господарстві України.

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України А.М.Близнюк, віце-президент НАН України, директор Інституту економіки та прогнозування НАН України академік НАН України В.М.Геєць, заступник голови Святошинської районної в м.Києві державної адміністрації І.І.Богославець, начальник відділу Державного агентства України з управління державними корпоративними правами та майном О.М.Висоцький, академік-секретар Відділення інформатики НАН України академік НАН України В.С.Дейнека.

Президія НАН України відзначила важливість і актуальність можливості розв'язання проблеми надійного контролю за споживанням енергоресурсів, передусім у житлово-комунальному господарстві, на основі сучасних інформаційних технологій і створення для цього відповідної національної системи. Її запровадження матиме позитивний вплив на енергетичну галузь країни, суттєво підвищить рівень енергетичної, економічної та соціальної складових безпеки держави.

Наголошувалось, що західноєвропейські держави і Росія орієнтуються на повну автоматизацію у галузі виробництва і споживання енергоресурсів. В Україні поки що немає відповідного законодавчого та нормативно-правового забезпечення для практичної реалізації цього широкомасштабного проекту. Враховуючи особливості української енергетичної галузі, її певну інтегрованість з європейськими країнами та Росією, запровадження такої системи набуває особливого значення.

Поки що основним завданням учених залишається розробка наукових та науково-технічних засад розв'язання цієї проблеми, а також подальша апробація та вдосконалення пілотного експериментального зразка на реальному об'єкті в місті Києві.

У той же час подальший розвиток науково-дослідних робіт і прикладних науково-технічних розробок в цьому напрямі потребує розв'язання низки питань. Передусім необхідно постійно оновлювати та вдосконалювати програмно-технічні засоби, створювати нові математичні моделі, розробляти відповідні інтелектуальні вимірювальні прилади та комплекси, у тому числі із залученням до цього дослідно-виробничої бази НАН України.

Особливої уваги потребує взаємодія в цьому питанні з органами державного управління, місцевого самоврядування, комунальними службами, іншими зацікавленими сторонами. Має бути налагоджена також підготовка і перепідготовка працівників відповідного профілю та рівня кваліфікації.

Було висловлено впевненість, що присутність на засіданні Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України А.М.Близнюка сприятиме більш ефективній взаємодії Академії та міністерства, а також підвищенню ефективності подальшої спільної практичної роботи, спрямованої на реалізацію перспективних проектів.

Далі Президія НАН України заслухала наукову доповідь про перспективи розвитку фізики елементарних частинок у XXI столітті професора Джонатана Елліса – одного з найвідоміших у світі вчених у галузі теоретичної ядерної фізики, автора численних наукових ідей, які посідають важливе місце в сучасній теорії елементарних частинок та астрофізиці високих енергій, колишнього керівника теоретичного відділу ЦЕРНу та заступника його генерального директора, особисто причетного до створення Великого адронного колайдера

Члени Президії НАН України та запрошені заслухали й обговорили наукову доповідь директора Інституту фізики твердого тіла, матеріалознавства та технологій Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» НАН України члена-кореспондента НАН України В.М.Воєводіна «Сучасний статус цирконієвих матеріалів в ядерній енергетиці».

У доповіді та виступах академіка НАН України Б.Є.Патона, заступника директора Інституту електрозварювання ім.Є.О.Патона НАН України академіка НАН України Л.М.Лобанова, заступника директора Інституту матеріалознавства ім.І.М.Францевича НАН України академіка НАН України С.О.Фірстова, генерального директора Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут», академіка-секретаря Відділення ядерної фізики та енергетики НАН України академіка НАН України І.М.Неклюдова відзначалось, що у найближчі 50-60 рр. реактори на теплових нейтронах, зокрема типу ВВЕР, посідатимуть домінуюче положення в парку ядерних енергоблоків України, які виробляють електроенергію. Базовим матеріалом активних зон цих реакторів залишатимуться сплави на основі цирконію, що робить їх безальтернативними конструкційними матеріалами для потреб атомної енергетики.

Забезпечення АЕС України ядерним паливом є одним з пріоритетних напрямів у сфері національної безпеки України в енергетичній галузі. Зниження витрат на придбання ядерного палива за кордоном можливо досягти у разі

розвитку власного виробництва елементів ядерного палива, і, зокрема, створення вітчизняного циклу цирконієвого виробництва, заснованого на використанні національних сировинних ресурсів, організації виробництва комплектуючих виробів для тепловидільних зборок.

Економічна доцільність створення вітчизняної бази виробництва цирконію та його сплавів, цирконієвого прокату і виробів з них базується на тому, що Україна має надзвичайно багаті поклади циркону – мінералу, який уміщує цирконій, – унікальний за своїми фізичними та ядерними властивостями метал. У державі також є певні виробничі потужності та науково-технічний потенціал для виробництва цирконієвих сплавів.

У доповіді зазначалось, що є певні здобутки у металургії сплавів цирконію з ніобієм, виготовленні трубних заготовок і твельних труб, формуванні структурного стану та модифікуванні поверхні виробів для забезпечення надійності та підвищеного терміну експлуатації кінцевих виробів до 5-6 років.

Було наголошено, що завдання підвищення безпеки і економічності ядерної енергетики вимагає особливої уваги академічних та галузевих організацій до питань одержання в Україні цирконію ядерної чистоти, його сплавів та кінцевих виробів з них. Профільним науковим установам НАН України та інших відомств слід забезпечити координацію досліджень з науково-технічних проблем створення вітчизняного цирконієвого виробництва, а також розвитку та ефективного використання для цього дослідницької бази установ НАН України.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про підсумки VI Всеукраїнського фестивалю науки; про результати атестації молодих учених-стипендіатів Президента України та НАН України і конкурсу на здобуття стипендій Президента України та НАН України для молодих учених на поточні вакансії; про затвердження результатів державної атестації Державної установи «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»; про виконання науково-технічної експертизи проектів технологічних парків; про зміни у додатку до постанови Президії НАН України від 03.03.2004 № 53 «Про організацію науково-технічної експертизи інноваційних проектів технологічних парків»; про проведення науково-практичної конференції «Трансфер наукових досягнень Буковини у розвиток ракетно-космічної промисловості України» (24-26 квітня 2012 р., м.Чернівці); також було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України